

Verslag van de werkzaamheden gedurende
de jaren 2009, 2010 en 2011

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	2
2	DE REKENKAMER BINNEN ONS DEMOCRATISCH BESTEL	3
3	ORGANISATIE.....	5
4	TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE ALGEMENE REKENKAMER....	8
5	DE WERKZAAMHEDEN VAN DE ALGEMENE REKENKAMER.....	10
5.1	ALGEMEEN.....	10
5.2	AANBIEDING VAN DE REKENINGEN AAN DE ALGEMENE REKENKAMER	10
5.3	DE CONTROLE VAN DE REKENINGEN EN DE OVERIGE WERKZAAMHEDEN	12
5.3.2	HET EILANDGEBIED CURAÇAO	13
5.3.3	HET EILANDGEBIED BONAIRE.....	15
5.3.4	HET EILANDGEBIED SINT MAARTEN	15
5.3.5	HET EILANDGEBIED SINT EUSTATIUS	16
5.3.6	HET EILANDGEBIED SABA.....	16
5.3.7	HET LAND CURAÇAO	17
6	VASTSTELLEN VAN HET SLOT VAN DE REKENINGEN	20
7	HET FINANCIËEL BEHEER.....	21
8	DE STAATKUNDIGE ONTWIKKELINGEN EN DE REKENKAMER.....	22
9	HUISVESTING	23
10	INTERNATIONALE CONTACTEN.....	23
11	PLANNING VOOR 2012	24

1 VOORWOORD

Ook gedurende de jaren 2009 tot en met 2011 heeft het accent van de werkzaamheden van de Kamer gelegen op de afdoening van de jaarrekeningen van het land Nederlandse Antillen en de eilandgebieden, die bij de Kamer zijn ingediend. Voorts heeft ook de Kamer aandacht moeten wijden aan aangelegenheden verband houdende met de ontmanteling van de Nederlandse Antillen en met name aan de 'nieuwe' rekenkamer die in het leven moest worden geroepen.

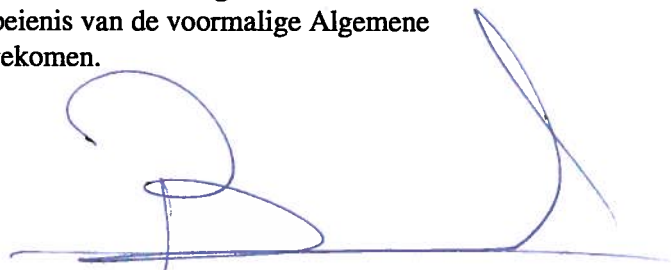
In 2009 en 2010 is er sprake geweest van een frekwente briefwisseling met het Bestuurscollege van het voormalige eilandgebied Curaçao inzake de bepalingen aangaande de rekenkamerfunctie die in de conceptstaatsregeling waren opgenomen. In dit kader heeft de Kamer zich ook onderhouden met diverse leden van de toenmalige eilandsraad. Uiteindelijk is niet tegemoet gekomen aan de belangrijkste bezwaren van de Kamer.

Als gevolg van het feit dat geen overgangsregeling tot stand is gekomen in verband met werkzaamheden van de Kamer die noodzakelijkerwijs zouden overlopen na 10 oktober 2010, heeft de Kamer zelfstandig besluiten genomen omtrent haar nog af te ronden werkzaamheden betrekking hebbende op de periode vóór 10 oktober 2010. Deze besluiten heeft de Kamer mede gebaseerd op een ingewonnen advies van een staatsrechtgeleerde.

De Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao is, behalve dat op aangeven van de Kamer een overgangsbepaling is opgenomen inzake de overgang van de leden van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen naar de Algemene Rekenkamer Curaçao, jammer genoeg, zonder enige bemoeienis van de voormalige Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen tot stand gekomen.

K.E. Ersilia RA
Secretaris

F.H. Breedijk
Voorzitter

2 DE REKENKAMER BINNEN ONS DEMOCRATISCH BESTEL

De Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen is ingesteld bij Landsverordening van de 6de april 1956 (P.B. 1956 No.35) met terugwerkende kracht tot 1 januari 1953 (PB 1956 No. 52).

Per 10 oktober 2010 is de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao in werking getreden ingevolge het bepaalde in artikel III, 60b, van de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen, P.B. 2010 no. 72, en het Besluit van 27 september 2010 tot afkondiging van het Besluit van 23 september 2010 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de artikelen I en II van de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen, P.B. 2010 no. 73, j.o artikel 2 van de Eilandsverordening vaststelling diverse landsverordeningen Curaçao, P.B. 2010 no. 87.

In de constellatie van de Nederlandse Antillen ontleende de Algemene Rekenkamer haar primaire taakstelling zowel voor het Land als voor de eilandgebieden aan artikel 134 van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen (P.B. 1955, N° 32), alwaar bepaald was, dat *een onafhankelijk orgaan het toezicht uitoefent op de besteding der geldmiddelen overeenkomstig de begroting, alsmede de goedkeuring der rekening van ontvangsten en uitgaven.*

In de Staatsregeling van Curaçao zien we deze bepaling niet terug. In plaats hiervan is onder artikel 66 enkel opgenomen: *De Algemene Rekenkamer is belast met het onderzoek van de ontvangsten en uitgaven van het Land.*

Dat een rekenkamer onafhankelijk moet kunnen functioneren, wordt wereldwijd als een essentiële vereiste gezien. Met trots heeft de Kamer in het verleden bij peilingen van de wereldorganisatie van rekenkamers (INTOSAI) of de regionale organisatie van rekenkamers (OLACEFS) kunnen aangeven, dat deze onafhankelijkheidseis lokaal hoog in de regelgeving was ingebed. Dat deze verworvenheid is prijsgegeven acht de Kamer een achteruitgang in haar regelgeving.

In het verleden kon gesteld worden dat het financieel toezicht, dat in verband met de staatkundige ontwikkelingen in het leven is geroepen, zich op het werkterrein van de Algemene Rekenkamer begeeft. In de oude staatsregeling was immers ook een toezichtsfunctie voor de Kamer weggelegd. Reeds in september 2006 heeft de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen tijdens een vergadering in de Staten aangegeven, dat met enige aanpassingen in de lokale regelgeving met betrekking tot de rekenkamer, geen apart orgaan in het leven hoefde te worden geroepen. De Kamer kan alleen maar constateren dat de toezichtbepaling in de nieuwe staatsregeling niet meer voorkomt.

De missie van de Algemene Rekenkamer is:

De Algemene Rekenkamer levert een bijdrage aan goed bestuur door aan de volksvertegenwoordiging, de overheidsdiensten en het publiek, op onafhankelijke wijze te rapporteren omtrent de wijze waarop de regering is omgesprongen met het aan hun opgedragen beheer in het algemeen, alsmede omtrent de ontvangst en de besteding van publieke middelen (uitmondende in de verantwoordingen) in het bijzonder, alsmede door aanbevelingen te doen ter verbetering van het functioneren van de overheid(sdiensten).

Uitdrukkelijk is in de wetgeving opgenomen, dat onder publieke middelen mede wordt begrepen publieke middelen, die bij op afstand geplaatste organisaties zijn ondergebracht.

Het bovengeschetste democratische verantwoordingsproces funktioneerde in 2009 en 2010 (Nederlandse Antillen), alsook vanaf 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2011 (Land Curaçao) verre van optimaal. Het besef van de noodzaak tot verbetering is echter groeiende. De Kamer is van mening, dat de kaders waarbinnen het in het leven geroepen financieel toezicht plaatsvindt, hieraan een positieve bijdrage levert.

3 ORGANISATIE

De Algemene Rekenkamer bestaat uit drie leden (het College) met hieraan toegevoegd een secretaris. In de vervanging van de leden wordt voorzien door maximaal drie plaatsvervangende leden. De leden en de plaatsvervangende leden van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen werden voor het leven benoemd. Met het ontstaan van de Algemene Rekenkamer Curaçao is dit zonder enig overleg gewijzigd in een benoemingsperiode van slechts 5 jaar, met mogelijkheid tot herbenoeming.

De secretaris is met name belast met de dagelijkse leiding van de rekenkamerorganisatie.

Het College streeft een vergaderfrequentie na van gemiddeld twee keer per maand.

In 2009 bestond het college uit de volgende personen:

- F.H. Breedijk, voorzitter
- L. Santine jr., lid

Wegens het bereiken van de 70- jarige leeftijd is per 31 december 2008 ontslag verleend aan de heer A.C. d'Abreu de Paulo, na sinds september 1978 bij de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen te hebben gefungeerd. In maart 2009 heeft de Kamer een voordracht doen uitgaan om in de ontstane vakature te voorzien. Per 23 juni 2010 is de heer B.A. Vis tot lid benoemd.

In de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao is een overgangsbepaling opgenomen die het mogelijk heeft gemaakt, dat de zittende leden van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen voor een periode van 6 maanden na 10 oktober 2010, als eerste leden van de Algemene Rekenkamer Curaçao optreden.

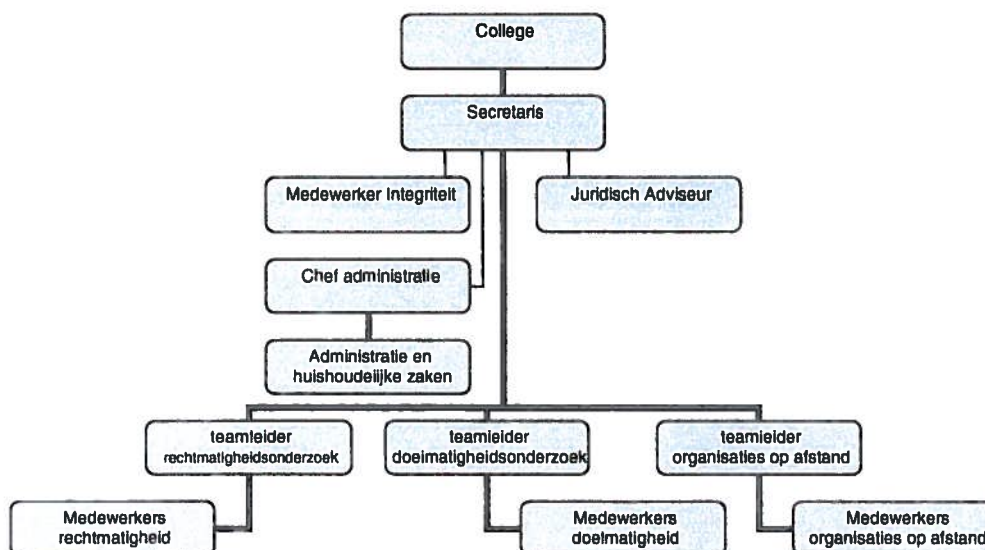
Per 10 april 2011 zijn formeel de volgende personen tot voorzitter, respectievelijk leden van de Algemene Rekenkamer Curaçao benoemd voor een periode van 5 jaar:

- F.H. Breedijk, voorzitter
- L. Santine jr., lid
- B.A. Vis, lid

De heer K.E. Ersilia RA fungeerde gedurende de verslagperiode als secretaris.

De heer Breedijk heeft overigens op 2 juni 2011 het feit herdacht dat hij 25 jaar het voorzitterschap bij de Algemene Rekenkamer heeft bekleed.

Het navolgende organogram geeft de huidige organisatiestructuur van de Algemene Rekenkamer weer:

Vóór 10 oktober 2010 was de opbouw van de rekenkamerorganisatie gebaseerd op de verschillende entiteiten, waaruit de toenmalige Nederlandse Antillen bestonden. De inzet van de medewerkers werd over deze entiteiten verdeeld, met nadruk op de realiteit van de achterstanden bij deze entiteiten, in de op te stellen en in te dienen rekeningen. In feite is deze organieke opbouw na 10 oktober 2010 en gedurende 2011 gehandhaafd, vanwege de voortgezette werkzaamheden ten behoeve van de Nederlands Antilliaanse entiteiten na de ontmanteling.

Niettemin is per 10 oktober 2010 voor de Algemene Rekenkamer de situatie ontstaan dat de werkzaamheden voortaan in principe alleen ten behoeve van Curaçao zullen worden verricht. Dit bracht de noodzaak met zich mee om de organisatie om te bouwen naar een structuur met de kerntaakgebieden, zoals neergelegd in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao, als uitgangspunt. Het eerder weergegeven organogram toont de gewijzigde organisatiestructuur. De verdere inspanningen ter invulling van de nieuwe organisatie waren per 31 december 2011 nog volop aan de gang.

De personeelsbezetting van de Algemene Rekenkamer bestond eind 2009, 2010 en 2011 uit 19 personen (2008: 20), waarvan 4 in de ondersteunende sector.

Gedurende de verslagperiode gold de volgende verdeling:

Verdeling naar opleidings-nivo	Academisch	HBO	Overige
	11	4	4

Geslacht	Man	Vrouw
	9	10

Twee medewerkers maken gebruik van de mogelijkheid om in deeltijd werkzaam te zijn.

4 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

De hoofdtaak van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen was neergelegd in artikel 134 van de Staatsregeling:

- *toezicht op de besteding der geldmiddelen en*
- *goedkeuring van de rekeningen van de overheden.*

De hoofdtaak van de Algemene Rekenkamer Curaçao is neergelegd in artikel 66 van de Staatsregeling:

- *De Algemene Rekenkamer is belast met het onderzoek van de ontvangsten en uitgaven van het land.*

Zoals eerder in dit verslag is opgemerkt heeft deze bepaling naar de mening van de Kamer een strekking die beperkter is dan de bepalingen opgenomen in de oude Staatsregeling.

Inhoudelijk vinden de taken en de hiermee samenhangende bevoegdheden een verdere uitwerking in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen 2002 (P.B. 2002, N° 135) tot 10 oktober 2010, en hierna in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao.

In beide landsverordeningen geeft Artikel 1 een formulering van de taak in zijn algemeenheid:

De controle op het geldelijk en materieel beheer in de ruimste zin, ongeacht welke vorm aan dat beheer is gegeven.

Specifieke taakgebieden die in de landsverordeningen worden genoemd, zijn verder:

- de behandeling van de verantwoordingen (die geven immers het gevoerde beheer weer), inclusief de verantwoordingen van verzelfstandigde en meer op afstand geplaatste organisaties;
- onderzoek naar de volledigheid van de posten, naar de rechtmatigheid van de ontvangsten en uitgaven, en naar de opstelling van de rekeningen overeenkomstig de geldende verordeningen;
- het zoveel mogelijk erop toezien of vorderingen en verplichtingen met de vereiste voortvarendheid worden afgewikkeld;
- de doelmatigheid van het beheer en de organisatie, alsmede het functioneren van de diensten van de overheid.

Voorts is in andere regelgeving specifiek voor de rekenkamer een taak weggelegd ten aanzien van de verantwoordingen van het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen en van de Landsloterij.

5 DE WERKZAAMHEDEN VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

5.1 ALGEMEEN

Ook in 2009, 2010 en 2011 is, conform het bepaalde in de Staatsregeling, binnen de werkzaamheden van de Algemene Rekenkamer prioriteit gelegd bij de controle van de rekeningen van de overheden en toezichtswerkzaamheden. Deze prioriteitstelling was mede noodzakelijk, gegeven de ontwikkelingen op het gebied van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Uiteindelijk is de verwachting van de Kamer, dat de ontmanteling gepaard zou gaan met de parlementaire afdoening van oude rekeningen, niet uitgekomen.

Net als andere organisatieonderdelen van het land Nederlandse Antillen en het eilandgebied Curaçao, heeft ook de Kamer voorts capaciteit moeten inruimen voor directe participatie in de verschillende veranderingsprocessen die in verband met de ontmanteling waren opgestart. Centraal aandachtspunt was hierbij, dat als gevolg van de ontmanteling de wetgeving, het functioneren van de Kamer en dus ook de interne organisatie van de Kamer, een wijziging van betekenis zouden ondergaan.

De Kamer blijft koersen op een ontwikkeling, dat de Kamer in de nabije toekomst over actuele cijfers en actueel beleid verslag kan doen.

5.2 AANBIEDING VAN DE REKENINGEN AAN DE ALGEMENE REKENKAMER

Per 10 oktober 2010 was de situatie als volgt:

Entiteit	Status	Achterstand in aanbidding (in jaren)	Bij ARNA in behandeling
Het Land	Tot en met 2009 aan de Kamer aangeboden.	0	
	Tot en met 2007 door de Kamer afgedaan		2
Curaçao	Tot en met 2009 aan de Kamer aangeboden.	0	
	Tot en met 2003 door de Kamer afgedaan.		6
Bonaire	Tot en met 2009 aan de Kamer aangeboden.	0	
	Tot en met 2007 door de Kamer afgedaan		2
Sint Maarten	Tot en met 2005 aan de Kamer aangeboden.	4	
	Tot en met 2005 door de Kamer afgedaan		0
Sint Eustatius	Tot en met 2009 aan de Kamer aangeboden.	0	
	Tot en met 2002 door de Kamer afgedaan		7
Saba	Tot en met 2009 aan de Kamer aangeboden.	0	
	Tot en met 2005 door de Kamer afgedaan		4
	Totale achterstand in de aanbiddingen:	4	
	Totaal door ARNA af te handelen exclusief de achterstand in aanbidding:		21

Voor wat betreft de situatie ultimo 2011 wordt het volgende opgemerkt.

Van het Land Nederlandse Antillen waren de rekeningen van 2008, 2009 en 2010 (tot 10 oktober) nog bij de Kamer in behandeling. De rekening 2010 (tot 10 oktober) is in oktober 2011 ontvangen.

Van het eilandgebied Curaçao zijn de rekeningen van 2004 tot en met 2009 in augustus 2011 door de Kamer afgedaan. De rekening over 2010 (tot 9 oktober) is in oktober 2011 aan de Kamer aangeboden en was ultimo 2011 nog bij de Kamer in behandeling.

Van het eilandgebied Bonaire is de rekening 2008 in november 2010 door de Kamer afgehandeld en de rekening 2009 in augustus 2011.

De laatste jaarrekening die het eilandgebied Sint Maarten aan de Kamer heeft aangeboden is die van het jaar 2005.

Voor wat betreft het eilandgebied Sint Eustatius zijn de rekeningen over 2003 tot en met 2009 in december 2010 door de Kamer afgedaan.

Van het eilandgebied Saba zijn de rekeningen 2006 tot en met 2009 in februari 2011 door de Kamer afgedaan.

Van het land Curaçao tenslotte is de rekening 2010 (10 oktober tot en met 31 december) in december 2011 aan de Kamer aangeboden. Eind 2011 was deze rekening nog bij de Kamer in behandeling.

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat de Kamer in de periode na 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2011, maar liefst 19 rekeningen heeft afgehandeld betrekking hebbende op entiteiten van de voormalige Nederlandse Antillen. Voorts kan worden afgeleid, dat de Kamer per ultimo 2011 van deze entiteiten nog 4 rekeningen in behandeling had (van het Land Nederlandse Antillen 3 en van het eilandgebied Curaçao 1).

Zoals eerder in dit verslag is opgemerkt, heeft men in de aanloop tot de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, ondanks een tijdig aangeven van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen, verzuimd om een overgangsregeling in het leven te roepen op grond waarvan de Algemene Rekenkamer Curaçao na 10 oktober 2010 voor afhandeling van rekeningen van entiteiten van de Nederlandse Antillen diende zorg te dragen. De keuze om de hier bedoelde voortgezette activiteiten ten behoeve van de voormalige Nederlandse Antillen toch te ontplooien is een afweging geweest van de Algemene Rekenkamer Curaçao zelf, na hiertoe advies te hebben ingewonnen.

5.3 DE CONTROLE VAN DE REKENINGEN EN DE OVERIGE WERKZAAMHEDEN

5.3.1 Het land De Nederlandse Antillen

Op 23 september 2010 heeft de Algemene Rekenkamer haar rapport inzake de rekeningen over 2006 en 2007 uitgebracht. Evenals ten aanzien van alle voorgaande jaren, hebben ook deze rekeningen niet de goedkeuring van de Algemene Rekenkamer kunnen wegdragen.

Te grote onzekerheden met betrekking tot de juistheid en de rechtmatigheid van de ontvangsten en uitgaven, vanwege een onvoldoende niveau van de interne controle activiteiten, alsmede het ontbreken van voldoende interne controle activiteiten door de Stichting Overheidsaccountantsbureau vormen hiertoe wederom de belangrijkste oorzaak. Ondanks de positieve trend in de ontwikkelingen op deze gebieden, was per 10 oktober 2010 nog geen sprake van een financieel beheer dat als ordelijk en controleerbaar kon worden bestempeld. Voor wat betreft de bevindingen verwijst de Algemene Rekenkamer hierbij naar het desbetreffende rapport. Zoals eerder aangegeven waren de rekeningen van 2008, 2009 en 2010 ultimo 2011 nog bij de Kamer in behandeling.

In april 2010 heeft de Kamer het rapport inzake haar onderzoek naar de afronding van de verzelfstandigingstrajekten in het kader van de Machtigingswet uitgebracht, waarbij het met name ging om de verzelfstandiging van de landsdiensten Bureau Intellectuele Eigendom (BIE), Bureau Telecommunicatie en Post, de Caprileskliniek en het Landslaboratorium.

De Kamer heeft eveneens in april 2010 gerapporteerd inzake haar onderzoek naar de rechtmatigheid en juistheid van de uitbetaalde vergoedingen en toelagen aan het personeel van het Korps Politie Curaçao (executief politiepersoneel). De belangrijkste conclusies waren, dat alle onderzochte uitbetaalde toelagen en vergoedingen in principe onrechtmatig waren (geen wettelijke basis), dat een deel van de onderzochte vergoedingen niet juist was en dat er sprake was van ontoereikende interne beheersingsmaatregelen om een juiste uitvoering van de wettelijke voorschriften en overige regels op dit gebied te waarborgen.

Voorts heeft de Kamer in februari 2011 gerapporteerd inzake de rekeningen 2008 en 2009 van het Solidariteitsfonds.

Tenslotte is aan de toezichtstaak met name inhoud gegeven door kennis te nemen en beoordelen van landsbesluiten, beschikkingen, contracten, verslagen, jaarrekeningen (niet zijnde die van het Land de Nederlandse Antillen) en rapporten van de SOAB.

5.3.2 Het eilandgebied Curaçao

In november 2010 heeft de Kamer gerapporteerd omtrent haar bevindingen naar aanleiding van haar controle van de rekeningen van de Algemene Dienst 2002 en 2003. Vervolgens is in september 2011 gerapporteerd inzake de rekeningen van de Algemene Dienst 2004 tot en met 2009. Geen van deze rekeningen kon worden voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring van de Stichting OAB. Bijgevolg heeft geen van deze rekeningen de goedkeuring van de Kamer kunnen wegdragen. Fouten in de rekeningen en een tekort schietende stand van het financieel beheer vormden hiertoe de belangrijkste oorzaken. Als gevolg van een falende organisatie is het bovendien onvoldoende gelukt om de onrechtmatige uitgaven te bedwingen. Voorts stonden te grote onzekerheden binnen de rekeningen het afgeven van goedkeurende verklaringen in de weg.

In het kader van de staatkundige ontwikkelingen zou het eilandgebied Curaçao de bedenkingen van de Algemene Rekenkamer (en van de SOAB) projektmatig ter hand nemen om tot een situatie van ordelijk en controleerbaar financieel beheer te geraken. De Algemene Rekenkamer constateert dat per 10 oktober 2010 de vorderingen op dit gebied te gering zijn geweest.

Het eilandgebied kende 2 bedrijven binnen het begrotings- en verantwoordingsgebeuren, zijnde de Veterinaire Dienst en de Dienst Openbare Werken. In de verslagperiode heeft de Kamer gerapporteerd over de rekeningen 2005 tot en met 2009 van deze bedrijven. Geen enkel van deze rekeningen heeft de goedkeuring van de Kamer kunnen wegdragen. Een falend financieel beheer is hiervan de oorzaak.

De Algemene Rekenkamer heeft voorts in de verslagperiode de volgende rapporten uitgebracht:

- Kraamzorg op het eilandgebied Curaçao (2009)
- Huur gebouwen door het eilandgebied Curaçao (2009)
- Verstrekking van PP-kaarten door het eilandgebied Curaçao (2010)
- Informatie campagnes eilandgebied Curaçao naar aanleiding van de verkiezingen van 20 april 2007 en het referendum van 15 mei 2009 (2010)
- Rechtmatigheid en doelmatigheid van de 1e uitgifte van erfpachtgrond aan wachtlijstkandidaten ten behoeve van de eigen woningbouw (2011)

Voor de konklusies en aanbevelingen voortvloeiende uit deze onderzoeken verwijst de Kamer naar de desbetreffende rapporten.

Het is vermeldingswaardig dat de Kamer in 2009 in verband met de benoeming van een nieuwe ombudsman, ter verdere verzekering van een juist verloop van de benoemingsprocedure, een procesbewakende medewerker aan de in het leven geroepen commissie ter beschikking heeft gesteld.

Toezichtswerkzaamheden hebben in de verslagperiode plaatsgevonden aan de hand van de toestroom van allerhande besluiten, jaarrekeningen van N.V.'s en stichtingen, kennisname van rapporten van de SOAB en het volgen van feiten die zich gedurende de verslagperiode hebben voorgedaan. In dit verband dient ook de inwerkingtreding van het tijdelijk financieel toezicht in 2009 te worden genoemd en de contacten die sindsdien met de Commissie Financieel Toezicht zijn onderhouden.

5.3.3 Het eilandgebied Bonaire

In november 2010 respectievelijk september 2011 heeft de Kamer gerapporteerd omtrent haar bevindingen naar aanleiding van de controle van de rekening 2008 respectievelijk 2009 van het eilandgebied.

Met name vanwege het feit dat het financieel beheer nog steeds niet op orde was en de tekortkomingen in de administratieve organisatie en de interne controle, hebben deze rekeningen niet de goedkeuring van de Kamer kunnen wegdragen.

De Stichting OAB heeft overigens in 2009 het bestuurscollege gerapporteerd inzake de knelpunten, die het afgeven van een goedkeurende verklaring bij de rekeningen van 2007 en 2008 in de weg staan.

Voor wat betreft de rekening van 2010 heeft de Kamer het Bestuurscollege in maart 2011 aanbevolen om, vanwege het ontbreken van juridische kaders die een onderzoek door de Kamer mogelijk maakt, in overleg te treden met het Rijk en eventueel met het land Curaçao. Het is de Kamer niet bekend welke weg verder bewandeld is met betrekking tot deze rekening.

In de verslagperiode heeft de Kamer voorts de volgende rapporten uitgebracht:

- Rapport inzake onderzoek naar afwijkingen van het beleid door het Bestuurscollege ten aanzien van het verlenen van erfpachtrecht (2009)
- Rapport onderzoek vestigingsvergunningen eilandgebied Bonaire (2010)

Voor de bevindingen van de Kamer wordt verwezen naar de desbetreffende rapporten. Beide rapporten hebben de Rijksrecherche aanleiding gegeven tot nader onderzoek.

In oktober 2009 is tevens een mededeling naar het Bestuurscollege verstuurd inzake afwijkingen van het gevoerde personeelsbeleid door het college.

Aan de hand van ontvangen besluiten en jaarrekeningen van bedrijven en stichtingen zijn tenslotte toezichtswerkzaamheden ontplooid in de verslagperiode.

5.3.4 Het eilandgebied Sint Maarten

Voor wat betreft het eilandgebied Sint Maarten heeft de Kamer in de verslagperiode geen onderzoeksactiviteiten ontplooid. Hieraan ligt ten grondslag, dat de rekeningen vanaf 2006 niet aan de Kamer zijn aangeboden. Er bestaan aanwijzingen dat de rekeningen van 2006 tot en met 2009 zelfs nooit zijn opgesteld.

Wel heeft de kamer in januari 2010 ambtelijke medewerkers van dit eilandgebied te woord gestaan, in verband met de wens tot ondersteuning bij oprichting van de Algemene Rekenkamer van Sint Maarten.

In april 2011 heeft de Algemene Rekenkamer Curaçao de minister van Financiën van Sint Maarten erop gewezen, dat de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen, ondanks aan haar gedane toezeggingen, nimmer de jaarrekeningen 2006 tot en met 2009 heeft ontvangen. Zij heeft de minister aanbevolen, om vanwege het ontbreken van een overgangsregeling in het kader van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, de inmiddels opgerichte Algemene Rekenkamer Sint Maarten te belasten met de afdoening van de rekeningen 2006 tot en met 2010 van het eilandgebied.

In de verslagperiode zijn tenslotte toezichtswerkzaamheden uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer aan de hand van eilandsbesluiten en kennisname van de rapporten van de Stichting OAB.

5.3.5 Het eilandgebied Sint Eustatius

In december 2010 heeft de Kamer gerapporteerd inzake haar bevindingen naar aanleiding van haar onderzoek van de rekeningen 2003 tot en met 2009 van het eilandgebied. Deze rekeningen zijn niet door de Algemene Rekenkamer goedgekeurd vanwege een volstrekt ontoereikende stand van het financieel beheer en de hieruit voortvloeiende onzekerheden.

In april 2011 heeft de Algemene Rekenkamer Curaçao het Bestuurscollege de aanbeveling gedaan, om wegens het ontbreken van een overgangsregeling in het kader van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, op korte termijn in overleg te treden met Nederland en eventueel het land Curaçao, teneinde onderzoek naar de rekening van 2010 te kunnen bewekstelligen.

Het voornemen van de Kamer om een onderzoek naar de rechtmatigheid van de personeelskosten uit te voeren is gerealiseerd, maar heeft niet geleid tot een rapportage.

In de verslagperiode heeft de Algemene Rekenkamer geen andere onderzoeksactiviteiten op Sint Eustatius ontplooid.

Aan de hand van de ontvangen eilandsbesluiten en jaarrekeningen van bedrijven heeft de Algemene Rekenkamer op beperkte schaal invulling gegeven aan de toezichttaak.

5.3.6 Het eilandgebied Saba

In februari 2011 heeft de Kamer gerapporteerd omtrent haar bevindingen naar aanleiding van de controle van de rekeningen over 2006 tot en met 2009. Het eilandgebied heeft diverse inspanningen gepleegd ter realisatie van prioriteiten aangaande de verbetering van het financieel beheer en aanbevelingen van de Kamer door te voeren. De tekortkomingen in het financieel beheer, de administratieve organisatie en interne controle en de hieruit voortvloeiende onzekerheden met betrekking tot de rekeningen waren echter van dien aard, dat de Kamer haar goedkeuring aan deze rekeningen heeft onthouden.

In april 2009 heeft de Kamer voorts gerapporteerd inzake de rechtmatigheid van de personeelsuitgaven over de periode 1998 tot en met 2005. Deze rapportage is door de Commissie Financieel Toezicht opgepakt ter aansturing van organisatorische verbeteringen.

In april 2011 heeft de Algemene Rekenkamer Curaçao het Bestuurscollege de aanbeveling gedaan, om wegens het ontbreken van een overgangsregeling in het kader van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, op korte termijn in overleg te treden met Nederland en eventueel het land Curaçao, teneinde onderzoek naar de rekening van 2010 te kunnen bewekstelligen.

Er zijn door de Algemene Rekenkamer geen andere onderzoeken uitgevoerd tijdens de verslagperiode.

Aan de toezichttaak heeft de rekenkamer op beperkte wijze invulling gegeven door kennis te nemen van de ontvangen eilandsbesluiten en jaarrekeningen van bedrijven.

5.3.7 Het land Curaçao

Allereerst wordt opgemerkt dat de eerste jaarrekening van het land Curaçao, die de periode 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 beslaat, in november 2011 aan de Kamer is aangeboden en bij de Kamer in behandeling is.

Zoals eerder in dit verslag is aangegeven, ontbrak op het tijdstip van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen een overgangsregeling op grond waarvan de Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) werkzaamheden verband houdende met de Nederlandse Antillen en haar entiteiten zou kunnen afronden. Niettemin heeft de ARC besloten om de projecten die in gang waren gezet door de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen af te ronden, alsook om de rekeningen van de Nederlandse Antillen en het eilandgebied Curaçao tot 10 oktober 2010 af te handelen. Dit besluit was mede gebaseerd op een ingewonnen advies van een staatsrechtgeleerde. Blijkens een schrijven van de voorzitter van de Staten aan de Kamer werd overigens het voornemen van de Kamer ondersteund.

Begin 2011 hebben de Staten van Curaçao zich dan ook gebogen over een drietal rapporten die de Kamer eind 2010 en begin 2011 heeft uitgebracht, betrekking hebbende op het voormalige eilandgebied Curaçao. Tijdens de behandelingen heeft de Kamer echter met teleurstelling moeten constateren dat veeleer vraagtekens werden geplaatst bij de juistheid van de bevindingen van de Kamer, dan dat het handelen van gewezen gezagsdragers aan de kaak werd gesteld.

In maart 2011 hebben de Staten een verzoek aan de Kamer gericht om een onderzoek in te stellen naar het gebruik van een credit card door een gewezen griffier van de Staten. De Kamer is ingegaan op dit verzoek en heeft het onderzoek in november 2011 afgerond.

Er is in de eerste helft van 2011 voorts door de Kamer capaciteit besteed aan de eerste voorbereidende stappen op het gebied van deskundigheidsbevordering, om de organisatie in staat te stellen de beoogde invulling te geven aan haar taakstelling voor het land Curaçao. Immers met de ontmanteling van de Nederlandse Antillen werd een verschuiving van de controle van jaarrekeningen (getint met rechtmatigheidsaspecten) naar controles gericht op doelmatigheid en beleid evident.

Met medewerking van de Algemene Rekenkamer Nederland is een medewerker van de Kamer voor één jaar bij de Nederlandse rekenkamer tewerk gesteld. Hiertegenover bleek onze zusterinstelling bereid te zijn om medewerkers gedurende kortere periodes naar de ARC uit te zenden. Hiernaast is binnen het kader van het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking Bestuursorganen een USONA project voorbereid, welke in 2012 is opgestart, eveneens gericht op deskundigheidsbevordering alsook organisatorische verbeteringen bij de Kamer.

In een vergadering van 31 mei 2011 heeft het parlement een motie aangenomen waarbij aan de Kamer werd verzocht om een onderzoek te doen gericht op bepaalde aspecten van het functioneren van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. Dit onderzoek is opgestart en is ten tijde van het schrijven van dit verslag, op aanbieding van het rapport na, afgerond. De Kamer merkt op, dat dit onderzoek gekenmerkt werd door een trage en onvolledige informatieverstrekking door de Centrale Bank.

In juni 2011 heeft de Kamer een mededeling verstuurd aan de minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, waarbij de tekortkomingen die de Kamer heeft gekonstateerd bij de uitvoering van het project “Beheer en exploitatie van openbare parkeerplaatsen en –terreinen in Punda en Otrabanda” onder de aandacht van de minister zijn gebracht.

In september 2011 heeft de Kamer een mededeling verstuurd aan de minister van Sociale Ontwikkeling Arbeid en Welzijn, waarin de Kamer de door haar gekonstateerde tekortkomingen in de bedrijfsvoering van Fundashon Tayer Social naar voren heeft gebracht.

Mede ingegeven door de aanhoudende negatieve signalen die de Kamer hebben bereikt verband houdende met de invulling van de formatie van het overheidsapparaat, heeft de Kamer in november 2011 besloten om een overheidsbreed onderzoek op te starten om de stand van zaken in kaart te brengen. In de startfase heeft de verantwoordelijke minister echter de Kamer verzocht om uitstel van de te leveren informatie, aangezien zaken nog op orde dienden te worden gesteld in het kader van het project “Transformashon”. In 2012 zal een vervolg worden gegeven aan het voorgenomen onderzoek.

Eind 2011 is eveneens een onderzoek opgestart gericht op de aanpak van de verkeersveiligheid.

Aan de hand van ontvangen besluiten, beschikkingen, rapporten en andere stukken heeft de Kamer voorts de bedrijfsvoering binnen de overheidsorganisatie kunnen monitoren.

6 VASTSTELLEN VAN HET SLOT VAN DE REKENINGEN

Kon de Kamer in haar vorig verslag nog opmerken dat de Staten van de Nederlandse Antillen doende was met serieuze stappen om het slot van de rekeningen van de Nederlandse Antillen vanaf 1965 tot en met 2005 vast te stellen, thans moet de Kamer konstateren dat de ontmanteling van de Nederlandse Antillen heeft plaatsgevonden zonder dat genoemde rekeningen zijn vastgesteld. De Kamer acht dit een zeer betreurenswaardig feit. Immers inwoners van de Nederlandse Antillen hebben een fundamenteel recht om te mogen vernemen of de volksvertegenwoordiging al dan niet instemt met de wijze waarop gezagsdragers zijn omgesprongen met gemeenschapsgelden. Ook de gezagsdrager heeft recht op deze kennisgeving. Het niet vaststellen van het slot van de rekeningen acht de Kamer dan ook een blijk van onbehoorlijk bestuur.

Voor de entiteiten van de voormalige Nederlandse Antillen kan een wisselend beeld worden geschetst.

Het eilandgebied Curaçao heeft voor zover de Kamer kan nagaan de rekening van 2001 als laatste vastgesteld.

Voor wat betreft het eilandgebied Sint Maarten is de eilandsraad in december 2006 ertoe overgegaan, om de niet goedgekeurde rekeningen van de jaren 1997 tot en met 2001 vast te stellen. Het Bestuurscollege heeft hierbij echter aan de Eilandsraad informatie verschaft inzake de stappen die in samenwerking met de Stichting OAB zouden worden gezet, om de door de Algemene Rekenkamer (alsook door de Stichting OAB) geconstateerde tekortkomingen in het financieel beheer op te heffen. Hierbij is de verwachting uitgesproken dat de rekeningen vanaf 2008 wel goedgekeurd zouden kunnen worden door de Algemene Rekenkamer. Zoals elders in dit verslag blijkt is deze verwachting niet uitgekomen. De Kamer heeft aanwijzingen dat de rekeningen van 2006 tot en met 2009 niet zijn opgesteld.

Voor wat betreft het eilandgebied Bonaire heeft de Eilandsraad, voor zover bij de Kamer bekend, als laatste het slot van de rekening 1994 vastgesteld.

Het eilandgebied Saba heeft, voor zover bij de Kamer bekend, het slot van de rekeningen tot en met 2005 vastgesteld, terwijl enige vaststelling van het eilandgebied Sint Eustatius na die van 1989 bij de Kamer niet bekend is.

De Kamer kan alleen maar hopen dat het parlement van Curaçao een hoge waarde zal hechten aan een goed verloop van deze schakel in het zo belangrijke democratische verantwoordingsproces.

7 HET FINANCIËEL BEHEER

Met de inwerkingtreding van het besluit tijdelijk financieel toezicht ook voor Curaçao en Sint Maarten begin 2009 en de werkzaamheden van de Commissie Financieel Toezicht (CFT), is het belang van goed financieel beheer door de overheid prominent onder de aandacht van de gezagsdragers komen te liggen en bij de entiteiten van de voormalige Nederlandse Antillen heeft de Kamer positieve effecten kunnen constateren op onderdelen van het financieel beheer. In dit kader kunnen worden genoemd de toenemende kwaliteit van de begrotingen, de tussentijdse rapportages, de ingehaalde achterstanden in de opstelling van de rekeningen en de verschillende trajecten die zijn opgestart ter verdere verbetering van het financieel beheer.

Als positieve ontwikkeling kan voorts worden genoemd het feit dat de Stichting OAB bij de rekeningen 2006 tot en met 2009 van het voormalige eilandgebied Curaçao controleverklaringen heeft uitgebracht, al hadden deze een afkeurende srekking. Tevens is de controle van de jaarrekeningen 2010 en 2011 opgepakt. Voor de Kamer betekent dit een mogelijkheid voor verbetering in de planning en uitvoering van haar werkzaamheden ten aanzien van de rekeningen in de toekomst.

Teneinde op een objectieve wijze de stand van het financieel beheer van Curaçao in beeld te brengen, heeft het CFT in 2011 onder gebruikmaking van een internationaal erkend normenkader voor financieel beheer (Public Expenditure and Financial Accountability framework, oftewel PEFA framework) een inventarisatie uitgevoerd. Dit is gebeurd in samenwerking met medewerkers van het Ministerie van Financiën, de Algemene Rekenkamer, de Stichting OAB, de Belastingdienst, en de afdeling Personeel en Organisatie van het Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening. Alhoewel internationaal aanvaarde meetinstrumenten elementen kunnen bevatten die niet één op één in een lokale situatie kunnen worden toegepast, zullen de uitkomsten een goede basis vormen voor het opstellen van concrete verbeterplannen met betrekking tot het financieel beheer. De Kamer zal verdere ontwikkelingen in dit verband met belangstelling blijven volgen.

8 DE STAATKUNDIGE ONTWIKKELINGEN EN DE REKENKAMER

In haar vorig verslag heeft de Kamer met name de bij haar levende zorg geuit omtrent de regelgeving die in de maak was voor de nieuw op te richten Algemene Rekenkamer Curaçao. Onduidelijkheid voerde de boventoon.

In de onderliggende verslagperiode is gedurende 2009 en 2010 sprake geweest van intensieve contacten met ambtenaren en adviseurs van het voormalige eilandgebied Curaçao, die belast waren met het traject dat moest leiden tot de instelling van de rekenkamerfunctie voor Curaçao. De Kamer heeft zich ook onderhouden met verschillende leden van de eilandsraad. In dit kader is op het gebied van de regelgeving reeds eerder in dit verslag opgemerkt, dat naar de mening van de Kamer uiteindelijk sprake is van een achteruitgang, onder andere doordat een vermelding van de vereiste onafhankelijkheid van dit instituut niet meer in de staatsregeling van Curaçao voorkomt. Voorts is de benoeming van de leden “voor het leven” (van betekenis voor de onafhankelijkheid van de Kamer) gewijzigd in een benoemingstermijn van slechts 5 jaar met mogelijkheid van herbenoeming, zonder dat vooraf enig overleg met de Kamer heeft plaatsgevonden. Aan deze wijziging kleven zowel positieve (bijvoorbeeld in het geval van disfunctionerende leden) als negatieve aspecten (minder interesse voor de functie, risico vermindering onafhankelijke instelling bij werkzaamheden) voor de Kamer. De toekomst zal uitwijzen hoe de balans zal uitvallen.

Op het gebied van het feitelijk ontwerp van een “nieuwe” algemene rekenkamer voor Curaçao valt het volgende op te merken. Het is te begrijpen dat de gezagsdrager(s) die belast waren met de organieke opbouw van het land Curaçao zoveel mogelijk gebruik wilde(n) maken van objectieve maatstaven. Hiertoe is ook gebruik gemaakt van consultants. Het traject dat vervolgens voor de Algemene Rekenkamer is gevolgd heeft niet verschild met de trajecten voor de andere onderdelen van de overheidsorganisatie. Omdat een rekenkamer binnen een overheidsorganisatie een bijzondere positie inneemt en dit onvoldoende is onderkend in dit traject, heeft de Rekenkamer het organieke traject als te tijdrovend ervaren. Op onderdelen ontbrak eenvoudigweg een toegevoegde waarde.

9 HUISVESTING

Op het gebied van de zoektocht van de Kamer naar een betere en meer representatieve huisvesting is in de onderliggende verslagperiode weinig vooruitgang geboekt. De verwachting van de Kamer, dat als gevolg van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen alternatieven zich zouden aandienen, is niet uitgekomen. Andere mogelijkheden die zich hebben aangediend bleken niet te voldoen aan de eisen die de Kamer stelt op het gebied van ligging, beschikbare ruimte en huurkosten. De problemen die zich ten tijde van het schrijven van dit verslag inmiddels hebben aangediend op het gebied van de overheidsfinanciën werpen overigens donkere wolken op dit streven van de Kamer.

10 INTERNATIONALE CONTACTEN

In oktober 2010 is het XX INTOSAI congres te Johannesburg, Zuid Afrika, door de secretaris bijgewoond. Een bijeenkomst van deze wereldorganisatie van rekenkamers vindt om de 3 jaar plaats. Belangrijkste thema's tijdens deze bijeenkomst waren de aspecten waarop rekenkamers zich moeten richten om hun toegevoegde waarde zichtbaar te maken, milieu onderzoeken versus duurzame ontwikkeling, te hanteren standaarden bij rekenkameronderzoeken, alsook de onafhankelijkheid van rekenkamers, het tegengaan van corruptie binnen overheidsapparaten, de onderlinge samenwerking en de professionalisering van de medewerkers.

In de loop van 2011 heeft de Rekenkamer zich onderhouden met de voorzitter van de Algemene Rekenkamer van Suriname, de voorzitter en secretaris van de Algemene Rekenkamer Sint Maarten en een lid van de rekenkamercommissie van Den Haag, inzake de mogelijkheden van onderlinge samenwerking. Konkrete samenwerking heeft in de verslagperiode plaatsgevonden met de Nederlandse Algemene Rekenkamer met name op het gebied van deskundigheidsbevordering.

Als gevolg van de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, maakt de Algemene Rekenkamer Curaçao geen deel uit van het samenwerkingsprotocol dat in november 2000 tussen de rekenkamers van het Koninkrijk tot stand is gekomen. De samenwerkingsrelaties hebben echter gelukkig tot nog toe niet hieronder geleden.

11 PLANNING VOOR 2012

In 2012 zullen de rekeningen tot en met 2009 van de voormalige Nederlandse Antillen worden afgehandeld en zal de rekening van 2010 in behandeling worden genomen. De rekening 2010 van het voormalige eilandgebied Curaçao zal eveneens in 2012 worden afgehandeld.

Er zal tevens worden gerapporteerd inzake het onderzoek dat op verzoek van de Staten bij de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten is uitgevoerd.

Als gevolg van het deskundigheidsbevorderingsproject dat met behulp van USONA middelen in 2012 zal worden opgestart, zal er sprake zijn van een verminderde onderzoekscapaciteit. Er zullen evenwel in dit kader een aantal doelmatigheids- danwel bedrijfsvoeringsonderzoeken worden opgestart. Naar verwachting zullen deze in 2013 tot een rapportage leiden.

*****|*****